

Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi – Journal of Social Sciences
Cilt / Volume: 2009-1 Sayı / Issue: 18

İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN YENİ PROGRAMAYA YÖNELİK YETERLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Bahri AYDIN*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim müdürlerinin yeni programa yönelik yeterliklerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın evrenini, Bolu merkezde yer alan 17 ilköğretim okulu müdürü oluşturmaktadır. Okul müdürlerine yeni programa ilişkin 5 açık uçlu soru yöneltilmiştir. Araştırmada içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre müdürler, yeni programa duyulan gereksinim, programda yer alan ortak becerilerin neler olduğu, içeriğin belirlenmesinde nelerin üzerinde durulduğu, öğrenme ortamının nasıl tasarlanması gerektiği ve değerlendirmenin temel özellikleri konularında yeterli bilgiye sahip görünmemektedir. Müdürlerin, sadece yeni programın “öğrenci aktifliğini” sağlaması ile “alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini teşvik etmesi” konularında yeterli bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müdür yeterliği; ilköğretim programı; ilköğretim müdürü

PRIMARY SCHOOLS' PRINCIPALS' VIEWS ABOUT THEIR COMPETENCE RELATED TO THE NEW CURRICULA

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine primary schools' principals' views about their competency related to the new curricula. The participants are among 17 primary school principals in Bolu. Five open-ended questions were asked to school principals. Content analysis method is used. Quantitative analyses are also run for the data gathered from the principals. According to the research, the principals do not have competences in the following areas: the need for new curricula, what the common skills are in the curricula, how the content of the curricula is determined, how the learning environment should be designed and what the fundamental features of assessment should be. The principals have only enough information on providing active participation of students and encouraging alternative assessment techniques.

Keywords: Competence of principal; primary school curriculum; school principle.

* Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim, Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
e-mail: bahriaydin@hotmail.com

1. GİRİŞ

Bireylerin ihtiyaçlarının etkili ve verimli karşılanması gerekliliği örgüte gereksinimi ortaya çıkarmıştır. Örgütler, toplumun gereksinim duyduğu malı, hizmeti ve düşünceyi üretmek için bir araya gelen insanlardan oluşur (Başaran, 2004). Okul, eğitim hizmetinin üretilip sunulduğu yerdir. Bu durumda okulu bir hizmet örgütü olarak nitelendirmek mümkündür (Şişman ve Turan, 2004). Okul örgütünün en önemli ve açık özelliği, üzerinde çalıştığı hammaddenin toplumdan gelen ve topluma giden insan oluşudur (Bursalıoğlu, 1999). Bu durum okulları diğer örgütlerden daha farklı ve önemli kılmaktadır.

Her örgütün gerçekleştirmek durumunda olduğu belli amaçları vardır. Bu amaçlara ulaşmada yönetimin üzerine önemli görevler düşmektedir. Yönetici; belli bir zaman dilimi içinde bir takım amaçlara ulaşmak için kaynakları bir araya getiren, onlar arasında uygun bir bileşim uyumlaşma ve ahenkleşmeyi sağlayan kişidir (Eren, 1998). Okul yöneticisi de kurumunu amaçlarına ulaştırmak için elindeki kaynaklarını eş güdülemekle görevlidir. Kaynak kavramının kapsamına insan gücü, para, zaman, malzeme ve yer gibi unsurlar girmektedir (Tortop ve diğerleri,1999). Okul yöneticisinin diğer bir görevi, okul örgütünü en etkili ve verimli şekilde yönetmektir. Mal veya hizmet üreten bir örgüt için üretim planı ne ise, eğitim hizmeti üreten okul için de eğitim programı odur. Bu yüzden okulu yönetmek aslında eğitim programını yönetmek demektir (Başaran,1996). Okulun ulaşması gereken amaçlar programlarda belirlenmiştir. Eğitim etkinlikleri programlar esas alınarak ve onun göstereceği yönde yürütülmelidir.

İçinde yaşadığımız çağ, edinilen bilgi ve becerilerin ulaşılabildiği hız ölçüsünde eskime eğilimi gösterdiği, kesin ve kalıcı bilgi fikrinin ortadan kalktığı sürekli yeniliğe ve gelişmeye açık bir çağdır. Dolayısıyla öğrencilere hazır şekilde bilgiler vermek yerine öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamanın ve bireysel farklılıkları ortaya çıkarmanın daha doğru olduğu görülmektedir. Buna uygun olarak hazırlanmış eğitim sürecinden geçen çocuklar bilgilere, öğretmenlerin rehberliği ve gözetiminde yaptıkları araştırmalarla ve bilgi teknolojilerini de kullanarak ulaşacaktır. Ulaşılan bilgiler üzerinde düşünebilecek, eleştirecek, yaratıcı düşünme yeteneğini kazanacak, ortaya koyacakları ürünlerle bireysel özelliklerinin farkına varabilecek, ulaştıkları bilgileri sınıf içinde diğer öğrencilere aktararak iletişim becerilerini geliştirecek, uygulayacakları projelerle girişimcilik ruhlarını fark edecek, bu çalışmaların aktarılması esnasında Türkçeyi de daha doğru, etkili ve güzel kullanma becerisine ulaşabilecektir.

Günümüz ve geleceğin belirtilen özelliklerine uygun insan davranışlarını kazandırmak, okullarımızda uygulanan programların niteliğine bağlı görünmektedir. Program geliştirme çalışmaları doğrultusunda ülkemizde ilköğretimde yeni program uygulanmaya çalışılmaktadır. Yeni program

yapılandırmacı görüşten etkilenmiş ve öğrenciyi merkeze almayı hedeflemiştir. Ayrıca öğretim programlarının tümünde hedeflenen ortak beceriler olarak; eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, araştırma-sorgulama, problem çözme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik ve Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma becerileri ele alınmıştır (MEB Tebliğler Dergisi, 2004, sayı: 2563 sayfa: 734-735)

Programın içerik boyutunda belirlenen amaçlara ulaşmak için “ne öğretilim” sorusuna yanıt aranmaktadır. Yeni ilköğretim programın içeriği hazırlanırken de aşağıda belirtilen noktalar üzerinde durulmuştur.

- Öğrenme hayatın parçalara bölünmesiyle değil, bütünsel içerikle en üst düzeye çıkar
- Her alanla ilgili olgular, kavramlar, ilkeler, yöntem ve yaklaşımlar öğrenmeyi kolaylaştıracak biçimde düzenlenir
- İçerik düzenlenirken öğrenme ve motivasyon ilkeleri dikkate alınır
- İçerik oluştururken bireyselleşme ve toplumsallaşma dengesi gözetilir

İçerik düzenlenirken olgu kavram ve ilkelerin birden fazla biçimde gösterimine dikkat edilir (MEB Tebliğler Dergisi, 2004, sayı: 2563 sayfa: 731).

Öğrenme-öğretme, programın diğer önemli boyutudur. (Demirel, 2002). Diğer bir deyişle eğitim durumları, programın süreç boyutunu oluşturmaktadır. Öğrencilere istenen davranışların kazandırılmasını sağlayan öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi bu aşamada ele alınmaktadır. Öğrencilerde istenen davranışların geliştirilebilmesi için yaşantıların etkili bir biçimde düzenlenmesi söz konusudur (Demirel 2004).

Yeni ilköğretim programına göre öğrenme öğretme durumları hazırlanırken temel alınan özellikler şunlardır:

- Çocuğun öğrenmeye heveslenmesi ancak araştırma arzusu ve doğal merakın uyandırılması ile mümkündür.
- Öğrenme öğretmenin veya öğrencinin ders anlatması yerine, öğrenci merkezli etkinliklerde öğrencinin aktif rol almasıyla oluşur.
- Öğrenilenlerin farklı ortamlara aktarılması, etkin ve yaratıcı bir yorumla kullanılması asıl amaçtır.
- Çocuğun yakın çevresi içerisinde yaşanan sorunlar, hayat biçimi, ekonomik etkinlikler, coğrafi faktörler öğrenme için temel içeriktir.
- Öğrencilerin işbirliği yapmaları teşvik edilmelidir.
- Okul sadece dört duvar değil, tüm çevredir.
- Eğitim kitap dışı kaynaklara yönlendirmelidir.

Öğrencilerin okullarında ve buldukları yörede çeşitli toplumsal hizmetler sunmasını destekler (MEB Tebliğler Dergisi, 2004, sayı: 2563 sayfa: 732)

Programın son boyutu, ölçme ve değerlendirmedir. Yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak hazırlanan yeni ilköğretim programında değerlendirme şu özellikleri taşımaktadır:

- Öğrenmenin ayrılmaz bir parçasıdır.
- Sadece öğrenme ürününü değil, öğrenme sürecini de kapsar.
- Uygun ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile çocuğun gelişimini de izler.
- Okulun tüm fonksiyonlarını izler ve gelişimini yönlendirir.
- Disiplin kurallarına uymanın öğrencilerin kendi yararı için olduğunu kabul eder ve bu nedenle bu görevi öğrencilerin üstlenmesini bekler.

Klasik ölçme değerlendirmenin yanında alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini teşvik eder (MEB Tebliğler Dergisi, 2004, sayı: 2563 sayfa: 733-734)

- Böylece yeni programda hedefler, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme belirli ilkeler çerçevesinde ele alınmaktadır.

Eğitim çalışmalarının ve dolayısıyla eğitim programlarının işlevsel ve etkili bir şekilde yürütülmesinde, eğitimin en üst düzey sorumlusu Milli Eğitim Bakanı'ndan sınıfta programı yürüten öğretmene kadar birçok kişinin görevi vardır. Okul müdürleri de programla ilgili çeşitli görevler üstlenen kişilerden biridir. Müdürlerin, programın geliştirilmesi ve yönetimi konusundaki bazı görevleri şöyle sıralanabilir:

- Program hedeflerinin belirlenmesi (Aydın, 2000) ve bu hedefler belirlenirken bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alanların her birine gereken önemin verilmesinde liderlik edebilmelidir (Erdoğan, 2004),
- İçeriğin bu hedeflere ulaştıracak nitelikte, yeterlilikte ve öğrenme ilkelerine uygun şekilde hazırlanmasına liderlik edebilmelidir,
- Eğitim durumlarının gerçekleşmesi için gerekli eğitim ortamlarını ve kaynaklarını sağlamalıdır (Erdoğan, 2004),
- Eğitim öğretim süreci içerisinde sürdürülen çalışmaları gerek sınıf içerisinde gerekse dolaylı olarak takip etmeli, gerekli durumlarda personelinin yönlendirmelidir (Balcı, 1993; Kaya, 1993).
- Çağın gereklerine uygun olarak personelin, program ve eğitim alanındaki gelişmeleri izleyebilmeleri için hizmet içi kurslar ve seminer gibi çalışmalarla eğitilmelidir (Aydın, 2000).

Öğretimsel liderlik anlayışı da okul yöneticilerine programla ilgili çeşitli görevler yükler. Öğretimsel liderlikte öğretimin geliştirilmesi temel hareket noktasıdır. Öğretimsel liderlik, öğretim ve program konularında uzman olmayı gerektirir (Çelik, 1999). Öğretimsel liderlikle ilgili çalışmalara bakıldığında şu başlıkların incelendiği görülür: okul amaçlarını düzenleme, okul amaçlarını iletme, öğretimi denetleme ve değerlendirme, programı koordine

etme, öğrenci gelişimini izleme, öğretim zamanını koruma, öğretmenleri teşvik etme, mesleki gelişimi artırma vb. (Clark, 2009: 57-58). Buradan da anlaşılacağı gibi müdürlerin öğretimsel lider olarak programa ilişkin görevleri de vardır. Okul yöneticileri, öğrencilerin öğrenmelerinden ve akademik başarılarından da sorumlu kişidir. Okul yöneticilerinin bu sorumlulukları öğretimsel liderlik kapsamında düşünülebilir. Nitekim DuPond (2009) öğretimsel liderlik kavramının öğretim ve öğrenme çıktılarının geliştirilmesine odaklandığını belirtmektedir.

Delmore (2007) okul yöneticilerinin okulun vizyon ve misyonu, program ve öğretim, başarı, iklim, demografik veriler, mesleki gelişim etkinlikleri, personel, özel eğitim programları, aile ve toplum ilişkileri, öğrenciler, personeli destekleme, disiplin programı ve güvenliğe ilişkin rollerinin bulunduğunu belirtmektedir. Programa ilişkin sorumlulukları içerisinde; programın içerik ve pedagojisini, programlara kılavuzluk eden yaklaşımlarını (örneğin yapılandırmacılık gibi) tartışmak yer almaktadır.

Ervay (2006) okul yöneticilerinin “akademik liderlik” özellikleri üzerinde durmaktadır. Akademik lider; program, öğretim ve öğrencilerin öğrenmelerinin değerlendirilmesi sürecinde karar veren ve eylemde bulunun kişidir. Okul yöneticilerinin etkili akademik lider olmalarındaki eğitsel niteliklerinden biri; programın öğretmenler tarafından tam anlamıyla anlaşılmasını sağlamaktır.

Ruebling ve diğerlerine (2004) göre okul yöneticileri programın öğretimini kolaylaştırmak için insan, olanaklar, bütçe, materyalleri sağlamalı ve düzenlemelidir. Ancak yöneticiler program konusunda yeterli olmadıklarında öğrenci ve öğretmenlerin gereksinimleri nasıl karşılayacaklarını bilemezler.

Yeni program konusunda ilköğretim müdürlerinin yeterli olması, okulun daha nitelikli olmasına katkı sağlayacaktır. Okulun etkililiği ve verimliliğinden sorumlu olan kişiler müdürlerdir. Ayrıca müdürler, yeni programla ilgili sınıfta, öğretmenler tarafından yapılan çalışmaları değerlendirmek ve gerektiğinde önerilerde bulunmak durumundadırlar. Diğer taraftan öğretmenlerin yeni programa ilişkin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm yöntemleri konusunda ilk başvuracakları kişiler yine müdürlerdir. Dolayısı ile müdürler yeni program konusunda yeterli olmalıdırlar. Bu araştırma ile de okul müdürlerinin yeni programa yönelik yeterliklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

1-1. Problem

İlköğretim müdürlerinin yeni programa yönelik yeterliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1-2. Alt problemler:

1-2-1. Yeni programa niçin gereksinim duyulduğuna

1-2-2. Yeni programın;

- a)Hedefler/kazanımlar/hangi ortak temel becerileri gerçekleştirilmek için düzenlendiğine,
- b)İçeriğin belirlenmesinde üzerinde durulan noktaların neler olduğuna,
- c)Öğrenme öğretme durumlarında nasıl farklılık gösterdiğine,
- d)Değerlendirmenin nasıl gerçekleştiğine, yönelik müdürlerin yeterliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

İlköğretim müdürlerinin yeni programa yönelik yeterliklerine ilişkin görüşlerini saptamayı amaçlayan bu araştırma, nitel araştırma yöntemi ile desenlenmiştir.

2.1. Evren ve örneklem

Bolu merkezde 17 ilköğretim okulu yer almaktadır. Araştırmanın evrenini, Bolu merkezde yer alan bu 17 ilköğretim okulu müdürü oluşturmaktadır. Evren üzerinde çalışma yapılmıştır. 17 ilköğretim okulu müdürlerinden 3'ü ile zamanlarının olmaması nedeniyle görüşilememiştir.

2.2. Veri toplama aracı

Araştırmada, ilköğretim okulu müdürlerine, yeni programa duyulan gereksinim, yeni programdaki ortak beceriler, içerik, öğrenme öğretme durumları ve değerlendirmeye yönelik 5 açık uçlu soruyu içeren bir form uygulanmıştır.

2.3. Verilerin toplanması

Araştırmacı, Bolu merkezde yer alan 14 ilköğretim okulu müdürü ile görüşme formunda yer alan sorular hakkında görüşme yaparak verileri toplamıştır.

2.4. Verilerin analizi

Verilerin analizinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İlk önce Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeni programa duyulan gereksinim, hedefler, içerik, öğrenme ve öğretme durumları ve değerlendirmeye ilişkin belirlemiş olduğu özellikler saptanmıştır. İlköğretim müdürlerinin, Bakanlığın belirlemiş olduğu bu özellikler hakkındaki yeterliklerine ilişkin görüşlerini ölçmek için hazırlanan sorular sorulmuştur. İlköğretim müdürlerinin görüşleri ile Bakanlığın belirlediği özellikler karşılaştırılarak müdürlerin yeterliklerine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bulgular kısmında yer alan tabloların birinci sütununda Bakanlığın belirlediği özelliklerin yanına, parantez içinde yöneticilerin söyledikleri ifadelere ve bunların belirtilme sıklığına yer verilmiştir. İkinci sütunda Bakanlığın belirlediği özelliklere kaç müdür

değınmişse özellikleri belirten müdür sayısı üçüncü sütunda da müdür sayısının yüzde olarak ifadesi yer almaktadır.

3. BULGULAR ve YORUM

Aşağıda yeni programa niçin gereksinim duyulduğuna, ortak temel becerilere, içeriğın belirlenmesinde üzerinde durulan noktalara, öğrenme öğretme durumlarına ve değerlendirmeye getirdiğı yeniliklere ilişkin müdürlerin görüşleri tablolar halinde verilmiştir. Tablo 1’de yeni programa niçin gereksinim duyulduğuna ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Tablo 1: Yeni programa niçin gereksinim duyulduğuna ilişkin bulgular ve yorum

Yeni programa niçin gereksinim duyulduğuna ilişkin Milli Eğitim Bakanlığı’nın belirlemiş olduğı özellikler	Belirten müdür (f)	Yüzde (%)
Bilimsel ve teknolojik gelişmeler (bilim ve tekniğın gelişmesi 3, yaşayışın değışmesi 1, çağın gerisinde kalmama 1, çağı yakalayabilen bireyler yetiştirme 1)	6	43
Eğitim bilimlerindeki gelişmeler (bilgiye ulaşım yollarının önem kazanması)	1	7
Eğitimde kalite ve eşitliğı artırma ihtiyacı,	0	0
Yatay eksen de dersler arası ve dikey eksen de her bir dersin kendi içinde kavramsal bütünlük sağlanması zorunluluğı	0	0
Ekonomiye ve demokrasiye uygun eğitim ihtiyacı	0	0
Bireysel ve ulusal değerlerin küresel değerler içinde geliştirilmesi ihtiyacı	0	0
Sekiz yıllık temel eğitim için bütünlüğün sağlanması ihtiyacı	0	0
Dersler arası ve ders içi kavramsal bütünlük sağlanması zorunluluğı	0	0

Yeni programa duyulan gereksinimle ilgili; toplam 14 müdürden 6’sı (%43) bilimsel ve teknolojik gelişmeler, 1’i (%7) de eğitim bilimindeki gelişmeler yanıtını vermiştir. Diğer gereksinim duyulan nedenler müdürler tarafından ifade edilmemiştir. Dolayısı ile yeni programa gereksinim konusunda müdürlerin ilk iki özellik dışındaki özelliklerde hiç yeterli olmadıkları ifade edilebilir.

Tablo 2’de yeni programdaki ortak temel becerilere ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Tablo 2: Yeni programdaki ortak temel becerilere ilişkin bulgular ve yorum

Yeni programın Milli Eğitim Bakanlığı'nca belirlenen ortak becerileri	Belirten müdür (f)	Yüzde (%)
Araştırma-sorgulama becerisi (araştırma 5, bilimsel araştırma 1)	6	43
İletişim becerisi (iletişim 1, kendini ifade etmesi 3, ekip çalışması 1)	5	36
Eleştirel düşünme becerisi (geniş düşünme 1, düşünceye sevk etme 1, neyi nasıl niçin yapacağının farkında olma 1, eleştirel düşünme 1)	4	29
Bilgi teknolojilerini kullanma becerisi (teknoloji kullanarak öğrenme 1, bilgi teknolojisi kullanma 1)	2	14
Yaratıcı düşünme becerisi (yaratıcılık 1, merak duygusunun gelişimi 1)	2	14
Girişimcilik becerisi (kendisi üretme 1, girişimcilik 1)	2	14
Türkçe'yi doğru, etkili ve güzel kullanma becerisi (Türkçeyi doğru kullanma 1)	1	7
Problem çözme becerisi (problem çözme 1)	1	7

Yeni ilköğretim programının hedefler kısmında yer alan ortak becerilere ilişkin, toplam 14 müdürden 6'sı (%43) araştırma-sorgulama becerisini, 5'i (%36) iletişim becerisini, 4'ü (%29) de eleştirel düşünme becerisini ifade etmişlerdir. Müdürlerin büyük bir çoğunluğunun yeni programdaki ortak beceriler konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ifade edilebilir.

Tablo 3'te yeni programın içeriğinin belirlenmesinde üzerinde durulan noktalara ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Tablo 3: İçeriğin belirlenmesinde üzerinde durulan noktalara ilişkin bulgular ve yorum

Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu içeriğin belirlenmesinde üzerinde durulan noktalara ilişkin özellikler	Belirten müdür (f)	Yüzde (%)
Her alanla ilgili olgular, kavramlar, ilkeler, yöntem ve yaklaşımlar öğrenmeyi kolaylaştıracak biçimde düzenlenir (konular hafifledi 2)	2	14
İçerik oluştururken bireyselleşme (bireyselleşme 1) ve toplumsallaşma (toplumsallaşma 1) dengesi gözetilir	2	14
Öğrenme hayatın parçalarına bölünmesiyle değil, bütünsel içerikle en üst düzeye çıkar (konuları 8 yıla yayma 1)	1	7
İçerik düzenlenirken öğrenme ve motivasyon ilkeleri dikkate alınır	0	0
İçerik düzenlenirken olgu kavram ve ilkelerin birden fazla biçimde gösterimine dikkat edilir	0	0

Yeni programın içeriğinin belirlenmesinde üzerinde durulan noktalara ilişkin toplam 14 müdürden 2'si (%14) "her alanla ilgili olgular, kavramlar, ilkeler, yöntem ve yaklaşımlar öğrenmeyi kolaylaştıracak biçimde düzenlenir" ifadesini, 2'si (%14) de "İçerik oluştururken bireyselleşme ve toplumsallaşma dengesi gözetilir" ifadesini belirtmişlerdir. "İçerik düzenlenirken öğrenme ve motivasyon ilkeleri dikkate alınır" ve "içerik düzenlenirken olgu kavram ve ilkelerin birden fazla biçimde gösterimine dikkat edilir" ifadelerine hiçbir müdür tarafından değinilmemiştir. Buna göre içeriğin belirlenmesi konusunda da müdürlerin yeterli oldukları söylenemez.

Tablo 4'te yeni programa göre öğrenme öğretme durumlarına ilişkin

bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Tablo 4: Yeni programa göre öğrenme öğretme durumlarına ilişkin bulgular ve yorum

Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu yeni programa göre öğrenme öğretme durumlarına ilişkin özellikler	Belirten müdür (f)	Yüzde (%)
Öğrenme öğretmenin veya öğrencinin ders anlatması yerine, öğrenci merkezli etkinliklerde öğrencinin aktif rol almasıyla oluşur. (öğrenci etkin 7, öğrenciler etkinlik yapıyor 2, öğrenciyi öne çıkarma 1, öğrenci üretiyor 1, öğretmen rehber 2)	13	93
Çocuğun öğrenmeye heveslenmesi ancak araştırma arzusu ve doğal merakın uyarılması ile mümkündür (öğrenci araştırıyor 3, proje yapıyor 3)	6	43
Öğrencilerin işbirliği yapmaları teşvik edilmelidir (işbirliği 2, ekip çalışması 4)	6	43
Eğitim kitap dışı kaynaklara yönlendirmelidir (teknolojiyi kullanmaya teşvik 2, materyali kullanmaya teşvik 3)	5	36
Çocuğun yakın çevresi içerisinde yaşanan sorunlar, hayat biçimi, ekonomik etkinlikler, coğrafi faktörler öğrenme için temel içeriktir (çevre ve sağlık ocağından öğrenciler yararlanıyor 1)	1	7
Okul sadece dört duvar değil tüm çevredir. (bütün dersler sınıfta işlenmiyor 1)	1	7
Öğrenilenlerin farklı ortamlara aktarılması, etkin ve yaratıcı bir yorumla kullanılması asıl amaçtır.	0	0
Öğrencilerin okullarında ve buldukları yörede çeşitli toplumsal hizmetler sunmasını destekler	0	0

Yeni programa göre öğrenme-öğretme durumlarına ilişkin toplam 14 müdürden “Öğrenme öğretmenin veya öğrencinin ders anlatması yerine, öğrenci merkezli etkinliklerde öğrencinin aktif rol almasıyla oluşur” ifadesine 13’ü (%93), “çocuğun öğrenmeye heveslenmesi ancak araştırma arzusu ve doğal merakın uyarılması ile mümkündür” ve “öğrencilerin işbirliği yapmaları teşvik edilmelidir” ifadelerini 6’sı (%43), “eğitim kitap dışı kaynaklara yönlendirmelidir” ifadesini 5’i (%36) ifade etmişlerdir. Bu bulguya göre müdürlerin yeni programın öğrenme-öğretme durumlarına getirdiği “öğrenci aktifliği”ni sağlaması konusunda daha yeterli oldukları söylenebilir.

Tablo 5: Yeni ilköğretim programının değerlendirmeye getirdiği yeniliklere ilişkin bulgular ve yorum

Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu yeni ilköğretim programının değerlendirmeye ilişkin özellikleri	Belirten müdür (f)	Yüzde (%)
Klasik ölçme değerlendirmenin yanında alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini teşvik eder. (performans ve proje 11, ürün dosyaları 2, öğrencinin kendisini değerlendirmesi 1).	14	100
Sadece öğrenme ürünü değil, öğrenme sürecini de değerlendirir (süreç değerlendiriliyor 2, ders içi performans 1)	3	21
Değerlendirmeyi, öğrenmenin ayrılmaz bir parçası olarak görür.	0	0
Uygun ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile çocuğun gelişimini de izler.	0	0
Ölçme değerlendirme sistemi, okulun tüm fonksiyonlarını izler ve gelişimini yönlendirir	0	0
Disiplin kurallarına uymanın öğrencilerin kendi yararı için olduğunu kabul eder ve bu nedenle bu görevi öğrencilerin üstlenmesini bekler	0	0

Yeni ilköğretim programında değerlendirmeye ilişkin toplam 14 müdürden hepsi “klasik ölçme değerlendirmenin yanında alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini teşvik eder” ifadesini, 3’ü de “sadece öğrenme ürünü değil, öğrenme sürecini de değerlendirir” ifadesini belirtmişlerdir. Diğer özelliklere ilişkin hiçbir müdür görüş belirtmemiştir. Bu bulgu, müdürlerin, yeni programın alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini teşvik ettiği konusunda oldukça yeterli olduklarını göstermektedir. Bu yeterlik düzeyinin fazla olması, değerlendirme sistemi konusunda müdürlerin de yapmaları gereken görevlerden dolayı olduğu söylenebilir.

Atmaca (2007)’nın İstanbul’da 387 ilköğretim müdürü üzerinde yaptığı araştırmada müdürler yeni programlara yönelik kendilerine verilen hizmetiçi eğitim etkinliklerini “az” düzeyde bulmuşlardır. Yine Rençber (2008)’in Konya’da 214 ilköğretim yöneticisi, 342 öğretmen ve 86 müfettiş üzerinde yaptığı araştırmada katılımcıların %60,4’ü, kendilerine programın yeterince anlatılmadığını belirtmektedirler. Buna göre genel olarak müdürlerin yeni program konusundaki yetersizliklerinin, hizmet-içi eğitimlerin yeterli olmamasından ve yeterince anlatılmamasından kaynaklandığı söylenebilir.

4. SONUÇLAR

İlköğretim müdürleri; yeni programa niçin gereksinim duyulduğu, programda yer alan ortak becerilerin neler olduğu ve içeriğin belirlenmesinde nelerin üzerinde durulduğu konularında yeterli bilgiye sahip görünmemektedir

1. İlköğretim müdürleri; yeni programın öğrenme-öğretme durumu boyutunda “öğrenci aktifliğini” sağlaması ile değerlendirme boyutunda “alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini teşvik etmesi” konularında yeterli bilgiye sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır.
2. İlköğretim müdürlerinin; yeni programda, içerik düzenlenirken öğrenme ve motivasyon ilkelerinin dikkate alındığı, olgu kavram ve ilkelerin birden fazla biçimde göstermesi gerektiği konularında yeterli bilgiye sahip olmadıkları saptanmıştır.
3. İlköğretim müdürlerinin; yeni programın öğrenme-öğretme durumlarına ilişkin getirdiği özelliklerden; öğrenilenlerin farklı ortamlara aktarılması, etkin ve yaratıcı bir yorumla kullanılmasının asıl amaç olduğu, öğrencilerin okullarında ve buldukları yörede çeşitli toplumsal hizmetler sunmasını desteklemesi gerektiğini bilmedikleri sonucuna ulaşmıştır.
4. İlköğretim müdürlerinin; yeni programda yer alan değerlendirmenin; öğrenmenin ayrılmaz bir parçası olduğu, uygun ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile çocuğun gelişiminin izlendiği, okulun tüm fonksiyonlarını izlediği ve gelişimini yönlendirdiği bilgisine sahip olmadıkları saptanmıştır.

5. ÖNERİLER

1. Yeni program konusunda yeterli düzeye ulaşmaları için ilköğretim müdürlerine yönelik hizmet-içi eğitim kursları düzenlenmelidir
2. Yeni programın felsefesi, özellikleri ve yapılan çalışmalar Milli Eğitim Bakanlığı'nın web sayfasında yer almaktadır. İlköğretim müdürleri, yeni programa ilişkin kendilerini gerek bu siteden gerekse diğer kaynaklardan geliştirmelidirler.

KAYNAKÇA

- Aydın, M. (2000). Eğitim Yönetimi. Hatipoğlu Yayınevi, Ankara.
- Atmaca, N. (2007). Yeni Eğitim Programlarına İlköğretim Okullarının ve İlköğretim Okulu Müdürlerinin Hazırbulunuşluk Düzeyleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul
- Balcı, A. (1993). Etkili Okul Kuram, Uygulama ve Araştırma. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi. Ankara.
- Başaran, İ. E. (1996). Eğitim Yönetimi. Ankara.
- _____. (2004). Yönetimde İnsan İlişkileri Yönetimsel Davranış. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Bursalıoğlu, Z. (1999) Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Doğu Matbaası, Ankara.
- Clark, I. (2009). An Analysis Of The Relationship Between K-5 Elementary School Teachers' Perceptions Of Principal Instructional Leadership And Their Science Teaching Efficacy. Unpublished PhD Dissertation, University Of Minnesota.
- Çelik, V. (1999). Eğitimsel Liderlik. Pegem yayıncılık. Ankara.
- Delmore, P. (2007). Principal Transition: Making It Seamless. Principal Leadership; May 2007; 7, 9; ProQuest Education Journals pg. 8
- Demirel Ö. (2002). Planlamadan Değerlendirmeye Öğrenme Öğretme Sanatı. Pegem A Yayıncılık. Ankara
- _____. (2004). Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme. Pegem A Yayıncılık. Ankara
- DuPond, J.P. (2009). Teacher Perceptions of the Influence of Principal Instructional Leadership On School Culture: A Case Study Of The American Embassy School In New Delhi, India, Unpublished PhD Dissertation, University of Minnesota
- Erdoğan, İ. (2004). Okul Yönetimi Öğretim Liderliği. Sistem Yayıncılık. İstanbul.
- Eren, E. (1998). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Ervay, S. (2006). Academic Leadership in America's Public Schools. National Association of Secondary School Principals. NASSP Bulletin; Jun; 90, 2; ProQuest Education Journals pg. 77
- Kaya, Y. K. (1993). Yönetim: Kuram ve Türkiye'deki Uygulama. Bilim Kitap Kırtasiye Limitet Şirketi. Ankara.
- MEB, (2004). Öğretim Programlarının Temel Yaklaşımı. MEB Tebliğler Dergisi. 2563
- Rençber, İ. (2008). Yeni İlköğretim Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Müfettiş, Yönetici ve Öğretmen Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ruebling, C.E ve diğerleri (2004). Instructional Leadership: An Essential Ingredient for Improving Student Learning. The Educational Forum; Spring 2004; 68, 3; ProQuest Education Journals pg. 243
- Şişman M, Selahattin Turan ve diğerleri (2004). Eğitim ve Okul Yöneticiliği, El Kitabı. Pegem A yayıncılık. Ankara.
- Tortop, N. E. G. İspir. B. Aykaç (1999). Yönetim Bilimi. Yargı Yayınevi, Ankara.